

Brusel 20. února 2025
(OR. en)

6385/25

AGRI 64
AGRIFIN 15
AGRIORG 21
AGRISTR 10
ENV 95
POLCOM 34

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	20. února 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 75 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Vize pro zemědělství a potravinu Společné utváření atraktivního zemědělského a potravinářského odvětví EU pro budoucí generace

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 75 final.

Příloha: COM(2025) 75 final

V Bruselu dne 19.2.2025
COM(2025) 75 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Vize pro zemědělství a potraviny
Společné utváření atraktivního zemědělského a potravinářského odvětví EU pro
budoucí generace**

Obsah

1. Společné utváření atraktivního zemědělského a potravinářského odvětví EU pro budoucí generace.....	2
2. Vize a cíle pro rok 2040: zemědělsko-potravinářský systém, který je atraktivní, konkurenceschopný, udržitelný a spravedlivý pro současné i budoucí generace	5
3. Společná formulace politických odpovědí pro prosperující zemědělsko-potravinářské odvětví.....	6
3.1. Budování atraktivního odvětví, které zajišťuje spravedlivou životní úroveň a využívá nové příjmové příležitosti	6
3.2. Konkurenceschopné a odolné odvětví tváří v tvář globálním výzvám	11
3.3. Obstát i v budoucnu. Zemědělsko-potravinářské odvětví, které funguje ruku v ruce s přírodou	18
3.4. Hodnota potravin a podpora spravedlivých životních a pracovních podmínek v dynamických venkovských oblastech	21
4. Vytvoření příznivého prostředí: výzkum, inovace, znalosti a dovednosti v centru evropského zemědělsko-potravinářského hospodářství	25
5. ZÁVĚR.....	27

1. SPOLEČNÉ UTVÁŘENÍ ATRAKTIVNÍHO ZEMĚDĚLSKÉHO A POTRAVINÁŘSKÉHO ODVĚTVÍ EU PRO BUDOUCÍ GENERACE

Zemědělství a potravinářství jsou neodmyslitelnou součástí evropského způsobu života. Způsoby produkce potravin a našeho stravování, založené na bohatých tradicích, utvářely komunity, kultury a krajiny, které Evropu definují.

Zemědělství a potravinářství, včetně rybolovu, představují pro Unii strategická odvětví, která 450 milionům Evropanů zajišťují bezpečné a vysoce kvalitní potraviny a hrají klíčovou úlohu při zabezpečování potravin v celosvětovém měřítku. Niinistöva zpráva¹ uznává potravinářství jako jedno z nejdůležitějších odvětví pro poskytování základních služeb občanům. Podpora Unie prostřednictvím společné zemědělské politiky (SZP) je z dobrých důvodů jádrem evropského projektu. Bezpečnost a zabezpečení potravin, jakož i potravinová soběstačnost jsou pro Evropu nedotknutelné. Evropští občané to potvrzují: 94 % občanů, kteří se zúčastnili nejnovějšího průzkumu Eurobarometr, prohlásilo, že je důležité zajistit stabilní zásobování potravinami v EU za každých okolností².

Potraviny jsou rovněž součástí naší konkurenceschopnosti. Zemědělsko-potravinářský systém, který je zakotven v jednotném trhu EU a v jeho bohaté škále podniků, zaměření, rozsahu a způsobů produkce, vytvořil v roce 2022 přidanou hodnotu ve výši více než 900 miliard EUR a zajistil zaměstnanost přibližně 30 milionům lidí³, což představuje asi 15 % celkové zaměstnanosti v EU. EU jako největší vývozců zemědělsko-potravinářských produktů na světě v průběhu let neustále zvyšuje svůj obchodní přebytek, který v roce 2023 dosáhl 70 miliard EUR⁴. To však neplatí mj. pro dodávky produktů rybolovu a akvakultury, olejnatých semen a bílkovinných plodin: zde je EU vysoce závislá na dovozu.

Zemědělství a potravinářství mají zásadní význam pro zachování dynamických a hospodářsky prosperujících komunit ve venkovských a pobřežních oblastech. Venkovské oblasti jsou domovem pro 25 % obyvatel EU a pokrývají 75 % jejího území, což z nich činí nedílnou součást evropské identity⁵. Dynamické venkovské a pobřežní oblasti jsou klíčem k boji proti vyliďňování a nabízejí možnost, jak uplatnit „právo setrvat“.

V zemědělství a rybolovu je člověk v součinnosti s přírodou. Zemědělci a rybáři jsou správci přírody, a tím základem odolné Evropy. Zemědělci a rybáři představují zásadní **součást řešení**, pokud jde o ochranu a odolnost naší přírody, půdy, vody, ovzduší, biologické rozmanitosti, oceánů a klimatu. **Zemědělci, rybáři a potravinářské podniky jsou inovátoři a podnikatelé.** Inovace otevírají nové obchodní modely a způsoby výtěžku, díky nimž je transformace přínosem nejen pro zemědělce a rybáře, ale i pro přírodu, přičemž zároveň podporují konkurenceschopnost.

¹ Niinistö, S., *Safer together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness* (Společně bezpečnější – posílení civilní a vojenské pohotovosti a připravenosti Evropy), 2024.

² Evropská komise, průzkum Eurobarometr 2025: [Evropané, zemědělství a SZP – leden 2025 – průzkum Eurobarometr](#).

³ Eurostat, *Key figures on the European food chain – 2024 edition (Klíčové údaje o evropském potravinovém řetězci – vydání z roku 2024)* (europa.eu), 2024. Údaje o zaměstnanosti v zemědělství jsou z roku 2020.

⁴ GŘ pro zemědělství a rozvoj venkova, [Monitoring EU agri-food trade. Developments in 2023](#) (Monitorování obchodu EU se zemědělsko-potravinářskými produkty. Vývoj v roce 2023), březen 2024.

⁵ Eurostat, [Urban-rural Europe - introduction - Statistics Explained](#) (Městské a venkovské oblasti v Evropě - úvod - vysvětlení statistik), konzultováno v únoru 2025.

Nikdy bychom však neměli naši potravinovou soběstačnost považovat za samozřejmost. Zemědělsko-potravinářské odvětví odolalo otřesům pandemie a vysokým vstupním nákladům, což svědčí o jeho neuvěřitelné odolnosti. Životaschopnost tohoto důležitého odvětví a strategickou autonomii EU však ohrožují geopolitická napětí, historické dopady nedávných krizí, ničivé dopady extrémních povětrnostních jevů a zhoršování stavu životního prostředí, jakož i důsledky strukturálních trendů.

Dnes se zemědělsko-potravinářské odvětví potýká s náročnými strukturálními změnami, včetně značných rozdílů v rozsahu zemědělských činností a stárnoucí zemědělské populace. Pouze přibližně 12 % zemědělců v EU je mladších 40 let⁶. Přestože se příjem na osobu působící v zemědělství v posledních desetiletích zvyšuje, zůstává výrazně nižší než průměrný příjem ve zbytku hospodářství⁷, což má přímý dopad na živobytí zemědělců a omezuje jejich schopnost investovat, plánovat a inovovat. To je i nadále hlavním faktorem mobilizace zemědělců, již byla EU v poslední době svědkem.

I když existuje mnoho mladých lidí, kteří vidí v zemědělství své budoucí povolání, a někteří se úspěšně zapojují do prosperujících rodinných zemědělských podniků, narážejí na mnoho problémů a překážek. Mezi faktory, které mohou vést k tomu, že zemědělství postupně pozbyde pro budoucí generace na atraktivitě, patří velmi nejisté finanční vyhlídky v kombinaci se složitými regulačními požadavky, které se mohou projevit v podobě nepřiměřené byrokratické zátěže, nízká ziskovost, která brzdí investice, produkce náchylná ke krizím, demografické změny, rozdíly mezi ženami a muži, nedostatečný přístup k základním službám v některých venkovských oblastech a náročnost této profese. Kumulativní dopad zemědělsko-potravinářského odvětví často zvyšuje velký tlak na životní prostředí a klima, a přitom jsou zemědělci zároveň závislí na přírodě, aby zajistili budoucí produkci. Většinu těchto výzev sdílejí nejen prvovýrobci v odvětví rybolovu a akvakultury, ale i zemědělsko-potravinářské odvětví jako celek.

Nedostatek jistoty a stability pro profesní budoucnost evropských zemědělců vedl k nedávným rozsáhlým protestům v EU. V této souvislosti je nezbytné, aby EU **uznala zásadní úlohu, kterou mají zemědělci pro naše životy a živobytí, znovu nastartovala konkurenceschopnost a zvýšila atraktivitu tohoto povolání, aby mohlo prosperovat, inovovat a poskytovat naší společnosti četné výhody – a to nejen dnes, ale i zítra a v roce 2040.** To je o to důležitější, vezmeme-li v potaz budoucí rozšíření a s ním související výzvy a příležitosti pro zemědělství a zemědělce v současných i budoucích členských státech EU.

Toto sdělení stanoví vizi evropského zemědělsko-potravinářského systému pro rok 2040 a dále a představuje plán, kterým se má řídit činnost EU s cílem zajistit, aby **všechny politiky fungovaly v souladu s touto vizí** a byly přizpůsobeny novým skutečnostem. V mnoha oblastech bude k dosažení cílů zapotřebí lepší sladění vnitrostátních politik a politik EU. Tato vize rovněž podporuje realizaci Kompasu konkurenceschopnosti, zastřešující stěžejní iniciativy EU na podporu konkurenceschopnosti EU⁸. Připravovaný **Pakt pro oceány** rovněž stanoví rámec pro využití rozsáhlé námořní oblasti a pobřeží

⁶ Eurostat, [Farmers and the agricultural labour force - statistics - Statistics Explained](#) (Zemědělci a zemědělská pracovní síla – statistiky – vysvětlení statistik), konzultováno v únoru 2025.

⁷ GR pro zemědělství a rozvoj venkova, [EU Farm Economics Overview](#) (Přehled hospodářství zemědělských podniků EU), konzultováno v únoru 2025.

⁸ Evropská komise (2025), *Kompas konkurenceschopnosti pro EU*, COM(2025) 30 final.

EU k posílení potravinového zabezpečení při současném zachování přírodního bohatství, na němž odvětví rybolovu závisí, jakož i k posílení konkurenceschopnosti prostřednictvím inovací. Kromě toho Komise připraví vizi pro odvětví rybolovu a akvakultury s výhledem do roku 2040 s cílem zajistit jeho dlouhodobou konkurenceschopnost a udržitelnost, usilovat o zajištění tvorby pracovních míst a řešit naléhavé problémy, které mají dopad na rybářskou komunitu.

Toto sdělení vychází z řady strategických vstupů, zejména ze strategického dialogu o budoucnosti zemědělství v EU⁹, jakož i ze zpráv Draghiho¹⁰, Letty¹¹ a Niinistöho¹². Vychází rovněž ze závěrů hlav států a předsedů vlád EU¹³, ze závěrů belgického předsednictví Rady o budoucnosti zemědělství (2024), jakož i ze závěrů Rady o budoucnosti SZP z roku 2024. Dále vychází ze stanovisek a usnesení Evropského parlamentu, Evropského hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů.

Politická odpověď je rozdělena do **čtyř základních prioritních oblastí**. Sdělení popisuje **oblasti činnosti** týkající se toho, jak budou tyto politické iniciativy utvářeny inkluzivním a kooperativním způsobem. Plnění těchto prioritních oblastí do značné míry závisí na důležitých doprovodných prvcích, konkrétně na **zjednodušení** regulačního rámce, který má dopad na zemědělce a celý zemědělsko-potravinový hodnotový řetězec, a na **inovacích**, které nabízejí řešení pro udržitelnou transformaci.

Nový přístup: budování důvěry a dialog

Zkušenosti ukazují, že některá témata související s potravinami a zemědělstvím mohou být velmi polarizující a společenský konsensus bude spíše výsledkem inkluzivního přístupu. Jádrem této vize je proto nový přístup – budování důvěry a dialog napříč celým zemědělsko-potravinářským systémem, a to v EU i v celosvětovém rámci.

Prvních kroků již bylo dosaženo prostřednictvím strategického dialogu a jeho jednomyslně odsouhlaseného souboru doporučení. Tento dialog však musí vyjít ještě více vstříc dotčeným aktérům a vyznačovat se trvalou a účinnější interakcí se zemědělci, provozovateli potravinového řetězce a občanskou společností na místní a regionální úrovni v celé Evropě a musí naslouchat jejich obavám a nápadům. Zároveň bude třeba přezkoumat stávající mechanismy na podporu dialogu a spolupráce se zúčastněnými stranami na úrovni EU, **jako jsou stávající skupiny pro občanský dialog**, aby byla zaručena smysluplnější a účinnější účast na navrhování budoucích politik. Nový **Evropský výbor pro zemědělství a potraviny**¹⁴ bude podporovat Komisi při vytváření inkluzivních politik tím, že bude poskytovat strategické poradenství a podporovat novou kulturu dialogu mezi různými aktéry zemědělsko-potravinového řetězce. Kromě toho

⁹ [Strategický dialog o budoucnosti zemědělství v EU. Společná perspektiva pro zemědělství a potraviny v Evropě](#), 2024.

¹⁰ Draghi, M., [The future of European competitiveness](#) (Budoucnost evropské konkurenceschopnosti), září 2024.

¹¹ Letta, E., *Much more than a market. Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens (Více než jen trh. Rychlost, bezpečnost, solidarita. Posílení jednotného trhu s cílem zajistit udržitelnou budoucnost a prosperitu pro všechny občany EU)*, 2023.

¹² Niinistö, S., *Safer together – Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness (Společně bezpečnější – posílení civilní a vojenské pohotovosti a připravenosti Evropy)*, 2024.

¹³ Strategická agenda Evropské rady na období 2024–2029, Versailleské prohlášení z roku 2022, Granadské prohlášení z roku 2023 a Budapešťské prohlášení z roku 2024.

¹⁴ [Poradní skupina na vysoké úrovni](#) s 30 členskými organizacemi zastupujícími tři kategorie zúčastněných stran: zemědělskou komunitu, další aktéry v potravinovém řetězci a občanskou společnost, včetně oblastí, jako je životní prostředí a klima, dobré životní podmínky zvířat a spotřebitelské otázky.

bude sít' SZP EU i nadále usnadňovat výměny mezi všemi příslušnými aktéry a **každoroční dialogy o politice s mládeží** posílí smysluplné zapojení mladých občanů a zemědělců do politických diskusí.

V neposlední řadě bude Komise i nadále udržovat **stálý dialog se všemi ostatními orgány a institucemi EU**, zejména s Evropským parlamentem a Radou EU, Výborem regionů a Evropským hospodářským a sociálním výborem, jakož i s klíčovými mezinárodními organizacemi a partnery. Aby bylo zajištěno **účinné monitorování způsobu provádění této vize**, bude Komise pravidelně podávat všem orgánům EU zprávy o pokroku, pokud jde o úspěšné provádění různých iniciativ.

2. VIZE A CÍLE PRO ROK 2040: ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÝ SYSTÉM, KTERÝ JE ATRAKTIVNÍ, KONKURENCESCHOPNÝ, UDRŽITELNÝ A SPRÁVEDLIVÝ PRO SOUČASNÉ I BUDOUCÍ GENERACE

Unie v roce 2040 musí být místem, kde zemědělství a produkce potravin prosperují na celém našem kontinentu a v celé jejich rozmanitosti. Místem, kde je zemědělství atraktivním povoláním pro budoucí generace a kde je zemědělsko-potravinářské odvětví konkurenceschopné, odolné, připravené na budoucnost a spravedlivé.

Budoucnost tohoto strategického odvětví závisí na schopnosti Unie a jejích členských států vytvořit vhodné podmínky, které umožní existenci:

- **atraktivního a předvídatelného zemědělsko-potravinářského odvětví, v němž příjmy umožňují zemědělcům prosperovat**, které je schopné přilákat budoucí generace¹⁵ a které bude i nadále produkovat potraviny, jež jsou cenově dostupné pro všechny a splňují požadavky spotřebitelů; které nabízí příznivé podmínky umožňující zemědělsko-potravinářskému odvětví využívat svůj podnikatelský potenciál za podpory různých zdrojů příjmů a dovedností, aby bylo možné využít příležitostí, které nabízí inovace, technologie a ekologická transformace; v jehož rámci jsou řádně odměňovány ekosystémové služby příznivé pro životní prostředí, vodu, půdu nebo kvalitu ovzduší, například v rostoucím odvětví ekologické produkce; v kterém spravedlivý fungující potravinový řetězec zajišťuje, že zátěž a náklady spojené s transformací jsou v rámci řetězce spravedlivě rozděleny,
- **zemědělsko-potravinářského odvětví, které je konkurenceschopné a odolné vůči rostoucí celosvětové konkurenci a otřesům**. To závisí na schopnosti EU diverzifikovat své obchodní vztahy, vytvářet nové vývozní příležitosti pro toto odvětví a snižovat kritické závislosti; v němž rámcová a globální opatření umožňují zemědělcům soutěžit v celosvětovém měřítku za rovných podmínek, zmírnit byrokracii doma a zvýšit odolnost odvětví, aby bylo schopno nejen odolávat otřesům a zotavit se z nich, ale také se přizpůsobit a transformovat se. EU i nadále přispívá k celosvětovému potravinovému zabezpečení a plní svou úlohu při budování partnerství po celém světě,

¹⁵ Krzysztofowicz, M., Rudkin, J., Winthagen, V. a Bock, A., *Farmers of the future* (Zemědělci budoucnosti), EUR 30464 EN, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2020, ISBN 978-92-76-26331-9, doi:10.2760/5237, JRC122308.

- **zemědělsko-potravinářského odvětví, které obstojí i v budoucnu a funguje v mezích naší planety**, v němž zemědělství a potravinářské odvětví společně přispívají k cílům EU v oblasti klimatu a zároveň zachovávají zdravou půdu, čistou vodu a ovzduší a chrání a přispívají k obnově evropské biologické rozmanitosti. Zúčastněné strany v celém potravinovém řetězci společně přispívají k dosažení těchto výsledků a sdílejí rizika přechodu. Všechny segmenty zemědělsko-potravinářského systému jsou mnohem lépe připraveny odolávat dopadům změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti a znečištění, využívat přírodní zdroje udržitelným a účinným způsobem a fungovat v souladu s přístupem „jedno zdraví“,
- **zemědělsko-potravinářského odvětví, které si váží potravin, podporuje spravedlivé pracovní a životní podmínky a dynamické a dobře propojené venkovské a pobřežní oblasti**, včetně nejvzdálenějších regionů; v jehož rámci venkovské oblasti zajišťují svým občanům „právo setrvat“; v němž je vazba mezi potravinami, územím, sezónností, kulturami a tradicemi považována za nedílnou součást evropského způsobu života; díky němuž EU zůstává světovým lídrem v oblasti inovací a bezpečnosti potravin, přičemž potraviny jsou pro občany cenově dostupné; v jehož rámci duševní zdraví není tabu, ale je součástí systému sociální podpory pro zemědělce a pracovníky; jehož životní a pracovní podmínky přitahují více žen a mladých lidí k tomuto povolání a zajišťují ochranu práv pracovníků v zemědělských podnicích a v celém potravinovém hodnotovém řetězci.

V neposlední řadě je pro realizaci této vize nezbytný evropský zemědělsko-potravinářský systém, který investuje a využívá transformační sílu, kterou nabízejí **výzkum, znalosti, dovednosti a inovace**.

3. SPOLEČNÁ FORMULACE POLITICKÝCH ODPOVĚDÍ PRO PROSPERUJÍCÍ ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÉ ODVĚTVÍ

Této vize lze dosáhnout pouze prostřednictvím prozíravé a soudržné politické reakce schopné odpovědět na ústřední otázku: jak vybudovat zemědělsko-potravinářský systém, který je ekonomicky, sociálně a environmentálně udržitelný, a tedy atraktivní, konkurenceschopný, který obstojí i v budoucnu a je spravedlivý pro současné i budoucí generace?

3.1. Budování atraktivního odvětví, které zajišťuje spravedlivou životní úroveň a využívá nové příjmové příležitosti

Před více než 60 lety se EU zavázala zajistit odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva, jak je stanoveno v článku 39 Smlouvy o fungování Evropské unie. Tento závazek nepozbyl nic na své platnosti. Navzdory vynaloženému úsilí je celkový průměrný příjem pracovníka v zemědělství stále výrazně nižší než průměrná mzda v celém hospodářství (60 % průměrných mezd v roce 2023)¹⁶.

Zemědělci nechtějí být závislí na veřejné podpoře, ale nestálá povaha tohoto povolání a nerovnováhy na trhu to často vyžadují. Při definování různých opatření k dosažení

¹⁶ [Evropská komise, portál zemědělsko-potravinářských údajů: pracovní místa a růst ve venkovských oblastech. Příjem zemědělců ve srovnání se mzdami ve zbytku hospodářství, konzultováno v únoru 2025.](#)

přiměřené životní úrovni **musíme vycházet ze všech zdrojů příjmů**: tržních příjmů, veřejné podpory, jakož i diverzifikovaných a nových doplňkových zdrojů příjmů.

Spravedlivý potravinový řetězec

Zemědělci se musí zaprvé dočkat **lepších příjmů na trhu**, což jim umožní provádět nezbytné investice, které připraví jejich zemědělské podniky na budoucnost a zvýší jejich odolnost. Předpokladem je, že musí být napraveny existující nerovnováhy v potravinovém řetězci, kde nespravedlivé rozdělení příjmů, rizik a zátěže nákladů často neúměrně postihuje prvovýrobce. **Nebudou tolerovány praktiky, při nichž jsou zemědělci systematicky nuceni prodávat své produkty pod úrovní výrobních nákladů.**

První kroky k obnovení rovnováhy mezi postavením jednotlivých účastníků a usnadnění řádného prosazování pravidel pro boj proti nekalým obchodním praktikám již byly učiněny prostřednictvím návrhů přijatých Komisí dne 9. prosince 2024¹⁷. Posílí postavení producentů při sjednávání a uzavírání smluv a lépe ochrání zemědělce před nekalými obchodními praktikami.

Kromě toho několik členských států přistoupilo k vnitrostátním pravidlům, jejichž cílem je řešit problém produkce pod úrovní jejich nákladů, což však může vést k rozdílným přístupům na jednotném trhu. V rámci hodnocení stávajících pravidel budou dále zkoumány nekalé obchodní praktiky spolu s přezkumem vnitrostátních předpisů doporučeným ve strategickém dialogu. Komise na tomto základě navrhne další iniciativy, zejména revizi směrnice o nekalých obchodních praktikách **s cílem řešit zásadu, že zemědělci by neměli být nuceni systematicky prodávat své produkty pod výrobními náklady**, jakož i přezkum nařízení o společné organizaci trhů v souvislosti s návrhy SZP po roce 2027.

Zároveň musí být podle návrhů vznesených ve strategickém dialogu posíleno postavení zemědělců v hodnotovém řetězci jejich povzbuzením k tomu, aby se spojili do družstev a/nebo sdružení s cílem snížit náklady, zvýšit účinnost a zlepšit ceny na trhu. SZP již v tomto ohledu zemědělce podporuje.

Klíčovým prvkem pro podporu důvěry a spravedlnosti je navíc **transparentnost** vytváření a sdílení nákladů a marží v potravinovém řetězci. Komise dále zvýší transparentnost v celém potravinovém řetězci, mimo jiné prostřednictvím nového **střediska EU pro sledování zemědělsko-potravinového řetězce** (AFCO), které vypracuje a zveřejní ukazatele týkající se tvorby cen v potravinovém řetězci za účelem přípravy dalších opatření. Tyto nástroje by měly rovněž podporovat dlouhodobou konkurenceschopnost malých a středních podniků v potravinářském a nápojovém odvětví, které byly obzvláště zasaženy nedávnou inflací.

Spravedlivější a lépe zacílená veřejná podpora

Aby byla zajištěna budoucnost zemědělství, které přiláká budoucí generace zemědělců v celé EU, je **i nadále zásadní veřejná podpora prostřednictvím SZP pro podporu příjmů zemědělců**. Přímé platby v rámci SZP stále hrají klíčovou úlohu při podpoře a

¹⁷ Nedávno doporučené změny **nařízení o společné organizaci trhů** mají za cíl posílit postavení producentů při sjednávání a uzavírání smluv o dodávkách zemědělských produktů, podpořit spolupráci mezi zemědělci a zlepšit přenos cen. Podobně by navrhovaná nová pravidla pro přeshraniční vymáhání v rámci **směrnice o nekalých obchodních praktikách** měla pomoci lépe chránit zemědělce před nekalými obchodními praktikami.

stabilizaci zemědělských příjmů na úrovni zemědělských podniků, přičemž v roce 2020 představovaly v průměru 23 % příjmů zemědělských podniků¹⁸.

Budoucí SZP jako součást návrhů budoucího víceletého finančního rámce bude jednodušší a cílenější, aby podpořila **ambiciózní a na budoucnost orientovanou zemědělskou politiku EU**. Stanoví jasnější rovnováhu mezi regulačními politikami a politikami založenými na pobídkách, které mají dopad na zemědělce.

Komise dále uznává, že vnímání SZP u veřejnosti bylo ovlivněno vnímáním nedostatečné spravedlnosti při rozdělování plateb na některých územích.

Obecně platí, že budoucí podpora SZP bude proto více zaměřena na zemědělce, kteří se **aktivně** podílejí na produkci potravin, na ekonomickou životaschopnost zemědělských podniků a na ochranu životního prostředí. Tento přístup by měl rovněž zvažít upřednostnění produkce zemědělských produktů, které mají zásadní význam pro strategickou autonomii a odolnost EU.

Malí a střední zemědělci tvoří sociální strukturu venkovských oblastí a chrání přírodu a živobytí. Zaslouží si podmínky, které jim umožní provozovat svou činnost bez nadměrné administrativní zátěže. Vzhledem k jejich rozsahu zvaží Komise zatraktivnění a rozšíření využívání **zjednodušených nástrojů na podporu příjmů** se zjednodušeným systémem podmínek a kontrol.

Podpora by měla být dále zaměřena **na ty zemědělce, kteří ji nejvíce potřebují**, přičemž zvláštní pozornost by měla být věnována zemědělcům v oblastech s přírodními omezeními, mladým a novým zemědělcům a smíšeným zemědělským podnikům.

Bude zvaženo zvýšené využívání **opatření, jako je postupné snižování a zastropování podpory**, s přihlédnutím k rozdílné strukturální a odvětvové realitě členských států. Všichni zemědělci by měli i nadále využívat také nástroje, jako jsou platby za ekosystémové služby, které se dočkají zjednodušení, jakož i investiční podpora a nástroje pro řízení krizí a rizik.

Na základě zkušeností se stávajícími strategickými plány SZP **je třeba dále zefektivnit provádění politiky SZP**. Současná komplexnost vyžaduje strategičtější přístup.

Budoucí SZP na období po roce 2027 se bude opírat o základní politické cíle a cílené politické požadavky a zároveň na členské státy přenese další odpovědnost za to, jak budou tyto cíle naplňovat.

Zemědělci se dočkají větší flexibility, která jim poskytne další možnosti při navrhování zemědělských postupů, které jsou lépe přizpůsobeny jejich zemědělským podnikům a podmínkám. Stávající systém podmíněnosti bude zjednodušen. Zemědělci kladně reagovali na zavedení ekoschémat, která je odměňují za poskytování ekosystémových služeb, které jdou nad rámec povinných požadavků. Komise nasměruje budoucí SZP **od podmínek k pobídkám**.

Využití možností u slibných inovací

Zemědělci jsou inovátoři a podnikatelé ze své podstaty. **Mladí zemědělci chtějí být hnací silou inovací**. Z klimaticky neutrálního hospodářství příznivého pro přírodu vznikají nové příležitosti pro doplňkové zdroje příjmů pro zemědělce i pro rybáře.

¹⁸ Evropská komise (2023). *Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: Shrnutí strategických plánů společné zemědělské politiky na období 2023–2027: společná snaha a kolektivní ambice*.

Konkrétními příklady jsou rostoucí **odvětví ekologického zemědělství a agroekologické zemědělské postupy**, které se ukazují jako atraktivní možnosti pro mladší zemědělce a kombinují ekonomické možnosti s výsledky v oblasti životního prostředí a sociální odpovědnosti.

Jiným nabízejí inovace nové a vzrušující příležitosti. Pro zemědělství, lesnictví a celý potravinový systém, jakož i pro snížení naší kritické závislosti mají velký potenciál například **biohospodářství a oběhovost**. Nová **strategie pro biohospodářství**, která má být předložena do konce roku 2025, se zaměří na to, aby se Evropská unie stala světovým lídrem na rychle se rozvíjícím trhu biohospodářství. Musíme urychlit komercializaci řešení založených na biotechnologiích a oběhovosti, rozšířit průlomové biotechnologie, zachytit vznikající tržní příležitosti a překlenout investiční mezery. To bude přínosné zejména pro zemědělskou komunitu, neboť se umožní diverzifikace hodnotových toků, zhodnocení zbytků ze zemědělské činnosti, posílení úlohy prvovýrobců v hodnotovém řetězci a vytváření nových pracovních míst ve venkovských oblastech. Komise bude spolupracovat s mezinárodními partnery, zejména prostřednictvím Organizace pro výživu a zemědělství (FAO), s cílem společně určit udržitelné způsoby mobilizace potenciálu biohospodářství pro zemědělce nejen v Evropě, ale i ve světě.

Inovativní nástroje financování, včetně soukromého a kombinovaného veřejného a soukromého financování za účelem ochrany přírody, mohou vedle veřejné podpory odměňovat zemědělce, kteří zachovávají postupy příznivé pro přírodu nebo na ně přecházejí, a mohou je propojit se společnostmi a investory, kteří mají na těchto postupech podnikatelský zájem.

Dalším zdrojem příjmů se již stává **uhlíkové zemědělství**. Nařízení o pohlcování uhlíku a uhlíkovém zemědělství (CRCF)¹⁹ vytvořilo první celounijní dobrovolný rámec pro certifikaci pohlcování uhlíku, uhlíkového zemědělství a ukládání uhlíku do produktů v Evropě a v současné době se vyvíjejí metodiky certifikace pro spolehlivé monitorování, vykazování a ověřování pohlcování uhlíku, snižování emisí z půdy a přínosů pro biologickou rozmanitost. Tyto metodiky budou pokud možno vycházet ze stávajících režimů, které již zemědělcům s úspěchem poskytují dodatečné příjmy. Jakmile budou plně rozvinuty, měly by být stimulovány účinné způsoby, jak sladit nabídku a poptávku po těchto dobrovolných kreditech, aby se optimalizovaly dodatečné možnosti příjmu pro zemědělce.

Do budoucna to Komise doplní rozvojem příležitostí pro **přírodní kredity**, jednotky opatření s pozitivním vlivem na přírodu, které budou představovat kvantifikované a certifikované kvalitní výsledky s pozitivním vlivem na přírodu. Řada stávajících režimů vyvinutých komerčními subjekty a probíhajících pilotních projektů na úrovni EU i na mezinárodní úrovni ukazuje významný potenciál těchto projektů, na něž lze dále navázat.

Vznikají také významné příležitosti v oblasti **výroby energie z obnovitelných zdrojů**, což je cesta, která zvyšuje energetickou bezpečnost, snižuje emise skleníkových plynů a nabízí zemědělcům a lesníkům další vyhlídky na příjmy a inovace. Zemědělci by měli být nejen ještě více **energeticky soběstační, například díky solárním panelům, větrným generátorům a výrobě bioplynu**, ale měli by také být schopni **dodávat své energetické produkty na trh**, a to i prostřednictvím energetických komunit.

¹⁹ Nařízení (EU) 2024/3012.

Příklady:

K výrazné změně v oblasti zemědělství a snížení nákladů v zemědělských podnicích, a tedy podpoře vyšších příjmů má potenciál digitalizace (včetně umělé inteligence), výzkum a inovativní zemědělské technologie.

- Platformy elektronického obchodování, digitální marketingové nástroje a on-line tržiště mohou zemědělcům a dalším aktérům zemědělsko-potravinářského systému pomoci oslovit širší zákaznickou základnu a diverzifikovat toky jejich příjmů.
- Zvýšit ziskovost optimalizací vstupů může přesné zemědělství a řešení založená na datech.
- Bezprecedentním zdrojem pro podporu zemědělců při zlepšování půdy v souvislosti s vysokými cenami vstupů v případě hnojiv a nedostatkem vody a dalšími extrémními jevy, jako jsou povodně, je 100 živých laboratoří výzkumné a inovační mise programu Horizont Evropa „Dohoda o půdě pro Evropu“.

Vytvoření ambiciózní investiční agendy

Odolný a udržitelný zemědělsko-potravinářský systém vyžaduje značné investice, a tudíž **odvážná opatření k financování přechodu k udržitelnosti a ke snížení rizika tohoto přechodu**. Odvětví zemědělství se potýká se značným nedostatkem finančních prostředků, který se odhaduje na 62 miliard EUR (v roce 2022), což je mnohem více než v roce 2017²⁰. Získání úvěru od banky, finančních institucí nebo soukromého investora je však obtížné, zejména pro mladé zemědělce. To je důsledkem relativně malé velikosti zemědělského podniku, nízké nebo nepřilíživě vysoké návratnosti investic, vysoce proměnlivé ziskovosti a rizik, nepředvídatelné produkce v důsledku povětrnostních a klimatických dopadů a vystavení nestabilním (globálním) komoditním trhům.

SZP bude i nadále financovat investice na podporu konkurenceschopnosti, udržitelnosti a odolnosti zemědělského odvětví. Zahrnují často relativně malé investice na úrovni zemědělských podniků, jakož i veřejnou a soukromou infrastrukturu potřebnou pro modernizaci tohoto odvětví. Stávající nástroje se mohou vzájemně posilovat, pouze pokud budou v budoucnu využívány inteligentnějším způsobem.

Komise bude pracovat na účinném využívání veřejného financování a investic a využívání soukromého kapitálu a snižování jeho rizika a bude úzce spolupracovat s institucionálními investory, jako je **skupina Evropské investiční banky (EIBG)**, jakož i s bankovním sektorem.

V tomto ohledu Komise prozkoumá možnosti zavedení systémů pojištění rizik pro prvovýrobce a rovněž posoudí partnerství veřejného a soukromého sektoru s cílem **přilákat investice pro malé a střední podniky v zemědělství a potravinářském průmyslu** a zintenzivnit transformaci zemědělsko-potravinového řetězce.

Podpora podnikání: nová strategie generační obměny

Budoucnost potravinové soběstačnosti v Evropě v roce 2040 závisí na dnešních mladých a začínajících zemědělciích.

Jedním z předpokladů vyšší atraktivity zemědělského odvětví je **řešit klíčové překážky generační obměny**, zejména přístup k půdě, investice, dovednosti atd. „Právo setrvat“

²⁰ Evropská komise & EIB, *Financing gap in the EU agricultural and agri-food sectors* (Nedostatek financování v zemědělském a zemědělsko-potravinářském odvětví EU), FI Compass, 2023.

lze uplatnit na zahájení činnosti mladých zemědělců, kteří si přejí zůstat a začít podnikat na svém území.

Tuto odpovědnost však nemůže nést pouze SZP. Stimulace skutečné generační obměny vyžaduje celospolečenský přístup a kombinaci politik napříč různými oblastmi a povinnostmi, z nichž mnohé spadají do vnitrostátních a regionálních pravomocí.

Komise bude řídit práci na **Strategii generační obměny**, která bude realizována v roce 2025, v úzké spolupráci s členskými státy, Evropským parlamentem a klíčovými zúčastněnými stranami. Tato strategie **poskytne doporučení** pro politickou reakci a potřebná opatření, a to jak na úrovni EU, tak na vnitrostátní/regionální úrovni.

Omezená dostupnost úrodné **půdy** v kontextu rostoucí konkurence o její využívání a důsledků změny klimatu staví zemědělskou komunitu, a zejména nové účastníky tohoto odvětví, do obtížné situace. Pozemková politika zahrnuje mnoho aspektů, zejména v rámci vnitrostátních pravomocí. Při této práci by měly být zohledněny podmínky mobility a převodu půdy, jakož i zásady zmírňování záboru půdy, a to na základě dobrých příkladů z několika členských států v rámci programů mobility půdy. Stejně důležitá je transparentnost územního plánování a nákupu půdy. Členské státy mají potenciál vytvořit ve svém vnitrostátním souboru nástrojů silné páky, které by mohly usnadnit generační obměnu, mimo jiné prostřednictvím **programu odchodů do důchodu a daňových pobídek**.

V reakci na žádost Evropského parlamentu a v souladu s doporučením strategického dialogu bude Evropská komise pracovat na zřízení **Střediska EU pro sledování zemědělské půdy**²¹. Posílíme transparentnost a spolupráci v oblastech, jako jsou transakce s půdou a převody práv k užívání půdy, cenové trendy a tržní chování, změny ve využívání půdy, jakož i ztráty zemědělské půdy a přírodních ploch. Středisko rovněž pomůže členským státům přijímat informovaná rozhodnutí o regulaci jejich trhů se zemědělskou půdou. Větší transparentnost vývoje trhu a spolupráce v celé EU usnadní dosažení oprávněných zájmů zemědělské politiky v souladu se svobodami jednotného trhu.

3.2. Konkurenceschopné a odolné odvětví tváří v tvář globálním výzvám

V propojeném světě, v němž je EU největším světovým vývozcem zemědělsko-potravinářských produktů a zároveň jedním z největších dovozců, má způsob, jakým vyrábíme a spotřebováváme zemědělské produkty a obchodujeme s nimi, významný dopad na naše vztahy se třetími zeměmi²².

Hlavními příčinami nedostatku potravin jsou války a konflikty, a nedostatek potravin může zpětně rovněž vést k nestabilitě. V měnícím se globálním řádu se potraviny používají jako zbraň. Naši obchodní partneři se uchylují k jednostranným opatřením, která se zaměřují na naše klíčová odvětví, náš vývoz stále čelí překážkám a globální

²¹ PP 08 25 01 — Středisko EU pro sledování zemědělské půdy, její kontroly a přístupu k zemědělské půdě; legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 27. listopadu 2024 týkající se společného návrhu souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2025, P10TA(2024)0050.

²² Hodnota vývozu zemědělsko-potravinářských produktů z EU v roce 2023 činila 230 miliard EUR (9 % celkového vývozu) a hodnota dovozu do EU 160 miliard EUR (6 % celkového dovozu), což vytváří obchodní přebytek ve výši 70 miliard EUR. Zdroj: GŘ pro zemědělství a rozvoj venkova, [Monitoring EU agri-food trade. Developments in 2023](#) (Monitorování obchodu EU se zemědělsko-potravinářskými produkty. Vývoj v roce 2023), březen 2024.

dodavatelské řetězce jsou ohroženy narušením. Úsilí EU o přísné celosvětové normy na ochranu všeobecných cílů v oblasti ochrany životního prostředí, lidského zdraví, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a bezpečnosti potravin je často považováno za překážku obchodu. Zemědělci v EU jsou zároveň stále více znepokojeni nekalou celosvětovou hospodářskou soutěží a nedostatečnou reciprocitou.

Tyto výzvy však Unii nezabrání v dalším posilování vazeb s mnoha ochotnými partnery, mimo jiné prostřednictvím investiční strategie Global Gateway. **Nedílnou součástí celkového programu EU v oblasti bezpečnosti, konkurenceschopnosti a udržitelnosti bude i nadále celosvětové potravinové zabezpečení a evropská potravinová soběstačnost.** Vzhledem k vysoké míře hladu, akutnímu nedostatku potravin a rostoucím cenám potravin po celém světě bude EU i nadále podporovat třetí země v jejich potravinové soběstačnosti, odolnosti a udržitelnosti a zajišťovat přístup k bezpečným, vysoce kvalitním a výživným potravinám pro všechny, včetně těch nejzranitelnějších, a to prostřednictvím humanitární pomoci a dodržování mezinárodního humanitárního práva.

Diverzifikace dodavatelských řetězců a podpora transformační odolnosti

Ve světě, který se vyznačuje geopolitickým a geoekonomickým napětím, se, slovy Draghiho²³, „závislost stává zranitelností“. Potravinová soběstačnost EU dnes do značné míry závisí na dovážených vstupech, jako jsou hnojiva, krmiva a energie, a to obvykle ze zeměpisně koncentrovaných regionů. **Snížení těchto strategických závislostí a snižování rizik dodavatelských řetězců má proto zásadní význam** a zároveň podporuje přechod na čisté nízkouhlíkové hospodářství, které stále účinněji využívá zdroje²⁴.

Pokud jde o klíčové závislosti na dovozu, **dodávky bílkovin** do Unie jsou do značné míry závislé na vysoce kvalitním dovozu z omezeného počtu zemí původu, což činí náš potravinový systém zranitelným vůči výkyvům na světovém trhu a rizikům týkajícím se udržitelnosti²⁵. Musíme zvážit způsob, jakým jsou v EU bílkoviny vyráběny a spotřebovávány. Komise proto **vypracuje komplexní plán** pro řešení těchto problémů, který začlení politiku, výzkum a úsilí v praxi o vytvoření soběstačnějšího a udržitelnějšího systému EU v oblasti bílkovin a zároveň bude diverzifikovat dovoz.

Další důležitou závislostí je závislost na **dovážených surovinách a hnojivech**, které mají zásadní význam pro produkci a zabezpečení potravin. Dochází ke stále větší koncentraci dovozu z několika zemí, zejména pokud jde o močovinu, u níž přibližně 88 % dovozu do EU zajišťují čtyři země²⁶. Snížení těchto závislostí je výhodné v mnoha ohledech: i) pro **konkurenceschopnost evropského čistého průmyslu** podporou domácí výroby hnojiv; ii) pro **zemědělce**, kteří se mohou spolehnout na spolehlivé dodávky a

²³ Draghi, M., *The future of European competitiveness. Part A: A competitiveness strategy for Europe* (Budoucnost evropské konkurenceschopnosti. Část A: Strategie konkurenceschopnosti pro Evropu), září 2024, s.15.

²⁴ Španělský národní úřad pro prognózu a strategii, *Resilient EU 2030. A future-oriented approach to reinforce the EU's Open Strategic Autonomy and Global Leadership* (Odolná EU 2030. Přístup orientovaný na budoucnost s cílem posílit otevřenou strategickou autonomii a globální vedoucí postavení EU), 2023.

²⁵ GR pro zemědělství a rozvoj venkova, *Protein supply and demand* (Dodávky bílkovin a poptávka po nich), září 2024.

²⁶ Důvoz močoviny: Egypt 38%, Rusko a Bělorusko 33 % a Alžírsko 19 %, zdroj: Evropská komise, GR pro zemědělství a rozvoj venkova, https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/overviews/market-observatories/fertilisers_en, konzultováno v únoru 2025.

stabilní ceny, a iii) pro **životní prostředí a klima** prostřednictvím podpory zavádění nízkouhlíkových hnojiv a recyklovaných živin, jako je RENURE a digestát po vhodném zpracování, a jejich účinného využívání.

Budoucí rozšíření EU přinese příležitosti pro odolnost EU s cílem zachovat a posílit výrobní a vývozní kapacitu v současných i budoucích členských státech, a tím posílit strategickou autonomii a váhu EU v celosvětovém obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty. Existují však také problémy, které vyžadují pečlivé zvážení, zejména pokud jde o dopad na zemědělce v EU. Příprava na výzvy pro zemědělce v EU a jejich účinné řešení budou mít zásadní význam pro využití příležitostí, které rozšíření nabízí, a to i proto, že by mohly usnadnit postupnou integraci kandidátských zemí do jednotného trhu za situace, kdy tyto země kráčí k plnému členství v EU.

Na cestě ke spravedlivější celosvětové hospodářské soutěži

Přístup Unie ke **spravedlivějším globálním rovným podmínkám** se bude skládat ze dvou opatření, která musí jít ruku v ruce:

a) Globální a dvoustranná spolupráce

V současném geopolitickém kontextu je zřejmé, že dosažení **celosvětového konsensu** o zemědělských a potravinářských normách **bude stále obtížnější**.

EU však bude i nadále spolupracovat s partnery a klíčovými mezinárodními organizacemi v rámci přístupu „Tým Evropa“ s cílem posílit přísnější provádění mezinárodně dohodnutých závazků a zvýšit jejich ambice, pokud jde o dosažení globálních udržitelných potravinových systémů v souladu s Agendou 2030 a cíli udržitelného rozvoje. Prioritou bude zpřísnění celosvětových norem v mezinárodních normalizačních orgánech v oblastech, které mají zásadní význam pro zajištění spravedlivé hospodářské soutěže, zejména pokud jde o přípravky na ochranu rostlin a dobré životní podmínky zvířat. **Komise v roce 2025 předloží členským státům k dalšímu rozpracování svůj postoj k prohloubení reciprocity.** Unie bude rovněž spolupracovat s FAO a našimi mezinárodními partnery na rozvoji společného přístupu, který umožní srovnatelné a spravedlivé posouzení aspektů udržitelnosti v celosvětové produkci potravin a doplní práci EU v oblasti referenčního srovnávání udržitelnosti.

EU bude asertivnější při podpoře a strategické obraně **vývozu výrobků z EU** a zajistí, aby třetí země měly prospěch z provádění opatření na usnadnění obchodu (např. předběžného zařazení na seznam), pokud budou také uplatňovat podobná opatření vůči EU. Posílíme naši **zemědělsko-potravinářskou hospodářskou diplomacii** a specializované mise na vysoké úrovni.

Na **dvoustranné úrovni** budou posíleny stávající dvoustranné dialogy o zemědělské politice a budou navázány **nové dialogy o partnerství v oblasti zemědělsko-potravinářské politiky** s klíčovými dvoustrannými, regionálními a kontinentálními partnery. Významné příležitosti v této souvislosti nabízejí strategická a komplexní partnerství se zeměmi jižního sousedství a připravovaný nový Pakt pro Středomoří. EU bude rovněž v plném rozsahu využívat dvoustranná jednání a dohody o volném obchodu. Zájmy evropských zemědělců budou i nadále chráněny. EU posílí provádění a prosazování kapitol/ustanovení týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje, jakož i kapitol o udržitelných potravinových systémech, s cílenějšími a operativnějšími prioritami a opatřeními pro jednotlivé země, případně i ve vztahu ke konkrétním

odvětvím činnosti. V našich partnerských dialozích budeme věnovat zvláštní pozornost možnému dopadu regulačních politik EU na místní zemědělsko-potravinářské systémy a zajistíme soudržnost mezi vnitřními a vnějšími politikami EU v oblasti zemědělství, životního prostředí, klimatu a zdraví.

b) Rámec Unie pro konkurenceschopné zemědělsko-potravinářské odvětví

Unie zároveň na vnitřní úrovni zajistí, aby ambiciózní normy EU nevedly k hospodářským, environmentálním a sociálním únikům a aby evropské zemědělsko-potravinářské odvětví nebylo bez odpovídající reciprocity znevýhodňováno v hospodářské soutěži. Za tímto účelem **bude EU ve svých politikách soudržným způsobem provádět test malých a středních podniků a konkurenceschopnosti**, jak je uvedeno v Kompasův konkurenceschopnosti, přičemž bude důsledně posuzovat dopad nařízení Unie na zemědělce a zemědělsko-potravinářské malé a střední podniky v EU, na obchod a na rizika vzniku úniků a důkladně posoudí dopady dohod o volném obchodu, které jsou předmětem jednání, na zemědělce v EU a globální udržitelnost.

Aby se zajistilo, že budou zohledněny obavy EU týkající se dobrých životních podmínek zvířat a ochrany životního prostředí, a aby byly dodržovány morální hodnoty EU v reakci na společenskou poptávku, bude Komise v souladu s mezinárodními pravidly usilovat o **větší sladění výrobních norem uplatňovaných na dovážené produkty, zejména pokud jde o pesticidy a dobré životní podmínky zvířat**.

V tomto ohledu Komise stanoví zásadu, že **nejnebezpečnější pesticidy zakázané v EU ze zdravotních důvodů a z důvodů ochrany životního prostředí se nesmějí vracet do EU prostřednictvím dovážených produktů**. Za účelem dosažení pokroku v této oblasti Komise v roce 2025 zahájí posouzení dopadů, které zvaží dopady na konkurenční postavení EU a mezinárodní důsledky, a případně navrhne změny platného právního rámce. Komise rovněž posoudí otázku vývozu nebezpečných chemických látek, včetně pesticidů, které jsou v EU zakázány²⁷.

Dalším nezpochybnitelným prvkem dovozní politiky Unie je **bezpečnost potravin a krmiv a zdraví zvířat a rostlin**. Normy EU pro produkty jsou nejpřísnější na světě a zajišťují bezpečnost všech dovážených zemědělsko-potravinářských produktů. Komise zajistí řádné provádění a prosazování příslušných právních předpisů v oblasti bezpečnosti potravin. **Bude zřízena specializovaná pracovní skupina**, která bude mobilizovat odborné znalosti a síly Komise a členských států, což výrazně posílí reakci Unie na další **posílení kontroly dovozu, včetně výrazného posílení kontrol na místě**.

V oblasti **dobrych životních podmínek zvířat** Komise zajistí, aby budoucí legislativní návrhy uplatňovaly stejné normy na produkty vyrobené v EU i na produkty dovážené ze třetích zemí, a rovněž se bude zabývat otázkami a obavami občanů EU souvisejícími s prosazováním práva. Cílený přezkum **právních předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat** bude příležitostí k uplatnění tohoto přístupu, a to způsobem, který je v souladu s pravidly WTO a má základ v posouzení dopadů.

²⁷ Evropská komise (2020), *Strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek. K životnímu prostředí bez toxických látek*, COM(2020) 667 final.

Pokud se naši obchodní partneři uchýlí k nekalé hospodářské soutěži a jednostranným opatřením, která se protiprávně zaměřují na naše zemědělsko-potravinářské odvětví nebo na odvětví jednotlivých členských států s cílem rozdělit nás jako Unii, použije EU všechny ochranné nástroje, které má k dispozici. Unie vytvoří (v roce 2025) pro zemědělsko-potravinářské odvětví EU ambiciózní **jednotnou bezpečnostní síť**. V případech hospodářského nátlaku ze strany třetích zemí na EU nebo její členské státy bude Unie chránit zemědělsko-potravinářské odvětví všemi dostupnými prostředky, a to případně i v rámci WTO nebo autonomních nástrojů EU, jako je protinátlakový nástroj.

Komise bude rovněž spolupracovat s EIB na poskytování **vývozních úvěrů**, které snižují rizika vývozu pro zemědělsko-potravinářské odvětví Unie.

V této souvislosti bude hrát důležitou úlohu rezerva ve výši 1 miliardy EUR oznámená v souvislosti s dohodou mezi EU a Mercosurem v příštím VFR.

Kromě toho bude Komise pracovat na posílení konkurenceschopnosti a odolnosti citlivých odvětví, jako je chov hospodářských zvířat, předloží **balíček zjednodušení**, který přispěje ke konkurenceschopnosti evropských zemědělců a zároveň zachová příspěvek ke společenským cílům, navrhne **rozšíření označování země původu v souladu s odvětvovými specifiky a pravidly jednotného trhu** a zintenzivní svou **propagační politiku**.

Přípravenost a zvažování rizik v zemědělsko-potravinářském odvětví

„Musíme být lépe připraveni, nejenom abychom přežili, ale také abychom v této nové realitě prosperovali,“ uvádí Niinistöova zpráva²⁸. V této nové realitě došlo k významným otřesům – mimo jiné hrála roli pandemie, ruská útočná válka a narušení trhu, jakož i choroby zvířat a rostlin a nestabilní geopolitická situace. Kromě toho jsou extrémní povětrnostní jevy, jež byly dříve poměrně vzácné, stále častější a mění se rozložení srážek.

Zemědělci patří k prvním, jichž se tyto krize dotýkají. Rostoucí počet rizik, hrozeb a nejistot vyžaduje, aby **Evropa přistoupila k řízení rizik a krizí** ambiciózním způsobem a **přezkoumala a posílila soubor nástrojů pro lepší řízení rizik a krizí** na úrovni EU.

Zprvce budou posíleny pobídky pro zemědělce, aby snížili svou zranitelnost a vystavení rizikům, a to přizpůsobením se na úrovni zemědělských podniků, jakož i pobídky pro zemědělce, aby sdíleli rizika (např. prostřednictvím organizací producentů nebo družstev). Zemědělství EU odolné vůči změně klimatu se musí opírat o **politiky přizpůsobené místním, regionálním a vnitrostátním potřebám**, které podporují zemědělské postupy a intervence, díky nimž místní zemědělská produkce obstojí v budoucích klimatických podmínkách.

Na základě zkušeností s iniciativami prováděnými v posledních letech²⁹ jsou zapotřebí další kroky. Připravovaný **Evropský plán pro přizpůsobení se změně klimatu** a připravovaná **Evropská strategie pro vodohospodářskou odolnost** budou mít důležitou úlohu, zejména podpoří členské státy při přípravě a plánování a při řešení rizik a dopadů změny klimatu na energetiku, dopravu a další infrastrukturu, vodu, potraviny a půdu ve městech a venkovských oblastech.

²⁸ Niinistö, S., *Safer together – Strengthening Europe's Civil and Military Preparedness and Readiness* (Společně bezpečnější – posílení civilní a vojenské pohotovosti a připravenosti Evropy), 2024, s. 4.

²⁹ Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, sdělení o řízení klimatických rizik a SZP.

Budoucí SZP bude cílenějším způsobem podporovat opatření a investice, které zvýší odolnost zemědělského odvětví vůči měnícím se podmínkám. V místech, kde současná produkce není dlouhodobě udržitelná, budou zapotřebí ambicióznější transformační změny, například prostřednictvím nových místních strategií, výzkumu a inovací, včetně nových genomických technik pro produkci plodin, jež jsou vůči změně klimatu odolnější.

Zadruhé je třeba přijmout ambiciózní opatření v oblasti rizikové připravenosti, pojištění a snižování rizik. V této oblasti bude mít zásadní význam spolupráce s **Evropskou investiční bankou (EIB)**, s bankami, pojišťovny a zajišťovny a s aktéry hodnotového řetězce. Ta by měla napomoci tomu, že zemědělci budou lépe sdílet rizika a zlepši se pro ně dostupnost zemědělského pojištění, jakož i jeho cenová dosažitelnost.

Zatřetí musí Komise a členské státy zajistit **soudržnost politik mezi nástroji řízení rizik a krizí**, jakož i větší flexibilitu. Nástroje krizového řízení by měly zemědělce povzbuzovat k aktivnímu řízení rizik a členské státy k práci na účinných a přizpůsobených strategiích řízení rizik.

Kromě toho by mělo být pečlivě posouzeno **fungování zemědělské rezervy**, aby se nově zaměřila na konkrétní krize značného rozsahu, např. na závažná narušení trhu a problémy v oblasti zdraví zvířat a rostlin. Při poskytování mimořádné podpory zemědělcům by navíc mělo větší roli hrát náležité řízení rizik a preventivní opatření.

V návaznosti na Niinistöovu zprávu by EU měla zvýšit svou úroveň připravenosti v oblasti potravinového zabezpečení v celém potravinovém řetězci. Činnosti **evropského mechanismu připravenosti a reakce na krize v oblasti potravinového zabezpečení (EFSCM)** by měly pokračovat, měly by se dále rozvíjet a navázat na řízení krizí v rámci celé EU a v kontextu zahrnujícím celou veřejnou správu. V souladu s připravovanou **Strategií unie připravenosti** by se mělo usilovat o synergie a větší koordinaci v oblasti připravenosti. Kromě toho by mohla být prozkoumána možnost vzniku nových nástrojů speciálně určených pro zemědělství a potraviny a týkajících se zásob potravin, společného zadávání veřejných zakázek a větší transparentnosti v dobách krize. V rámci širšího přístupu EU k připravenosti by měly být – stejně jako u jiných zásadních odvětví (např. zdravotnictví) – na vnitrostátní a regionální úrovni vypracovány ucelené plány připravenosti a reakce zahrnující všechny aspekty týkající se celého potravinového řetězce.

Podporování odolnosti zemědělských trhů

Geopolitické události, které způsobují narušení obchodu, celosvětová hospodářská soutěž, dopady extrémních klimatických jevů a měnící se vzorce spotřeby vedou k nejistotě na mnoha komoditních trzích, ať už na trhu s vínem, obilovinami, živočišnými produkty, nebo olivovým olejem. Komise všechny trhy pečlivě sleduje a, pokud se situace na trhu zhorší, rychle jedná.

Zvláštní situace v odvětví vína si již takovou reakci vyžádala a Komise v roce 2025 pokročí v provádění doporučení skupiny na vysoké úrovni pro víno³⁰.

Obzvláště zranitelný vůči různým ořesům a celosvětové konkurenci je chov hospodářských zvířat v EU. Vysoké standardy EU vyžadují, aby je chovatelé hospodářských zvířat v EU v tomto ohledu plnili jako první, avšak v celosvětovém

³⁰ Skupina na vysoké úrovni pro víno, [Policy Recommendations for the Future of the EU Wine Sector](#) (Politická doporučení pro budoucnost odvětví vína v EU), prosinec 2024.

měřítka se stejné úsilí nevyvíjí, a chovatelé z EU zde tak soutěží za nerovných podmínek. Tyto standardy mají svou cenu, kterou trh ne vždy odměňuje. **Chov hospodářských zvířat je a zůstane důležitou součástí zemědělství EU, její konkurenceschopnosti a soudržnosti.** Udržitelný chov hospodářských zvířat má zásadní význam pro hospodářství EU, životaschopnost venkovských oblastí a ochranu životního prostředí a venkovské krajiny. Jedná se o odvětví, v němž inovace mohou uspět a přinést reálné výhody.

Odvětví chovu hospodářských zvířat v EU vyžaduje dlouhodobou vizi, která respektuje rozmanitost a udržitelnost chovu hospodářských zvířat v celé Evropě. Ochrana této rozmanitosti znamená, že pro konkurenceschopnost a udržitelnost tohoto odvětví nemůže existovat univerzální přístup, ale spíše cílená územní řešení. Silnou hnací silou by mohlo být vytvoření příznivých podmínek pro rozvoj „řetězce excelence v chovu hospodářských zvířat“. Komise zahájí práce v oblasti chovu hospodářských zvířat s cílem vypracovat politiky, které: a) diagnostikují výzvy v tomto odvětví, včetně výzev souvisejících s celosvětovou hospodářskou soutěží; b) navrhnou vhodné nástroje, které by toto odvětví podpořily, a v odůvodněných případech reciproční opatření; c) budou hledat způsoby, jak řešit jeho klimatickou/environmentální stopu, včetně způsobů, jak zhodnotit souvislost mezi chovem hospodářských zvířat a zachováním travinných porostů cenných z hlediska životního prostředí a klimatu, a to prostřednictvím extenzivnějších systémů chovu hospodářských zvířat, které jsou prospěšné pro zachování biologické rozmanitosti a krajiny; d) podpoří investice, technologický rozvoj a inovace a e) posílí rozvoj udržitelných modelů produkce.

Snižování byrokracie v zájmu podpory konkurenceschopného zemědělsko-potravinářského odvětví

Zemědělci by měli být podnikateli a poskytovateli a neměli by se potýkat se zbytečnou byrokratickou nebo regulační zátěží. Jak uvedla Draghiho zpráva, nadměrné požadavky a povinnosti ohledně podávání zpráv brání konkurenceschopnosti hospodářství a inovací EU.

Komise vyvine bezprecedentní úsilí o zjednodušení³¹, a to i v oblasti zemědělství. Není namístě, aby Unie tak podrobně určovala postupy v zemědělských podnicích, které musí být dodržovány. Četné žádosti o výjimky z těchto povinností, často odůvodněné na základě vnitrostátních a regionálních specifik, prokázaly, že univerzální přístupy nejsou pro takto diverzifikované odvětví nejvhodnějším nástrojem.

Kromě toho si musí zemědělci a členské státy lépe dělit zátěž související s prováděním předpisů a požadavků, a to i v kombinaci se zátěžovým testem a ověřováním reality stávajících a nových právních předpisů. Stejně tak je třeba se vyhnout tzv. gold-platingu a uznat zásadní význam kumulativního posouzení dopadů.

Pozitivní vyhlídky na zjednodušení dávají nové technologie. Například družice pro pozorování Země pomáhají omezit kontroly na místě a snížit oznamovací povinnosti tím, že v reálném čase poskytují využitelné údaje na úrovni zemědělských podniků. Integrace satelitních technologií vede k lepšímu využívání zdrojů, nižším vstupním nákladům a lepší udržitelnosti. Kontinuita a vývoj kosmických prostředků EU, tj. programů Copernicus a Galileo, proto dále podpoří zjednodušení a konkurenceschopnost. Technologie sdílení údajů by navíc mohly snížit byrokracii tím, že zajistí efektivnější a automatizovanější možnosti podávání zpráv.

³¹ Evropská komise (2025), Kompas konkurenceschopnosti pro EU, COM(2025) 30 final.

Komise ve druhém čtvrtletí roku 2025 navrhne komplexní **balíček zjednodušujících opatření, která se zaměří na stávající právní rámec v oblasti zemědělství**, jenž zajistí: i) zjednodušení a zefektivnění požadavků na zemědělské podniky, které budou lépe rozlišovat mezi různými situacemi a zemědělskými postupy (např. ekologické zemědělství); ii) zjednodušení podpory pro menší a střední zemědělské podniky pomocí většího využívání zjednodušených plateb; iii) zvýšení konkurenceschopnosti prostřednictvím lepšího a zjednodušeného plánování a přístupu k finančním nástrojům dostupným v rámci stávajícího VFR; iv) možnost větší flexibility pro členské státy při řízení strategických plánů.

Kromě toho bude Komise v roce 2025 pracovat na předložení **průřezového balíčku legislativních zjednodušujících opatření**, který přinese významné zjednodušení v oblastech politiky mimo SZP, které mají dopad na zemědělce, potravinářské a krmivářské podniky a související správní orgány. Zaměří se na prvky, které zemědělcům a potravinářským a krmivářským podnikům pomohou být konkurenceschopnější a odolnější, a to i pokud jde o geopolitické otřesy a celosvětovou hospodářskou soutěž.

3.3. Obstát i v budoucnu. Zemědělsko-potravinářské odvětví, které funguje ruku v ruce s přírodou

Žádné jiné odvětví není jako odvětví produkce potravin založeno na přírodě a ekosystémech a není s nimi neoddtělitelně spjato. Schopnost zemědělců dlouhodobě produkovat potraviny a mít odolnost závisí na odolných ekosystémech, udržování půdy, boji proti škůdcům a chorobám, opylování plodin, kvalitě a dostupnosti vody, čistém ovzduší a klimatických podmínkách. Cílem EU je dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality, bojovat proti zhoršování životního prostředí a toto zhoršování zvrátit. K dosažení tohoto cíle zemědělsko-potravinářské odvětví významně přispívá a má z něj prospěch.

Ekologická transformace musí zároveň pečlivě zohledňovat hospodářské a prováděcí výzvy, jakož i potřebu spravedlivé transformace ze sociálního hlediska. Musí mít rovněž na vědomí specifika zemědělství: na jedné straně bude mít zemědělství vždy určitý dopad na přírodní zdroje. Ve srovnání s jinými hospodářskými odvětvími existují omezení, pokud jde o zmírňování. Stejně tak se značně liší situace v jednotlivých regionech a územích. To samozřejmě vyžaduje dobře uzpůsobená a cílená řešení, včetně řešení inspirovaných přírodou.

Oblasti, kde jdou ruku v ruce dekarbonizace a konkurenceschopnost

Zemědělské činnosti mohou odstraňovat uhlík z atmosféry do půdy a biomasy; ve většině případů tyto činnosti rovněž zvyšují odolnost produkce potravin vůči škodám souvisejícím s klimatem, a přispívají tak k potravinovému zabezpečení. Vzhledem k tomu, že ke snížení emisí musí přispívat všechna odvětví, mají opatření v oblasti klimatu v zemědělsko-potravinářském odvětví pro splnění širšího cíle **klimaticky neutrální a odolné EU do roku 2050** zásadní význam.

Komise očekává, že zemědělství dosáhne snížení emisí v souladu s klimatickým cílem EU pro rok 2030. Na základě tohoto očekávání Komise – **v dialogu s tímto odvětvím a členskými státy** – zváží způsoby, jak by odvětví zemědělství mohlo přispět k cíli EU v oblasti klimatu pro rok 2040, přičemž zohlední **specifika tohoto odvětví a zaměří se na jeho konkurenceschopnost, potřebu zajistit potravinové zabezpečení a posílit biohospodářství**. Tento přístup se projeví při přezkumu příslušných právních předpisů,

jež upravují emise skleníkových plynů a jejich pohlcování v zemědělství a v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví.

Díky **účinným politikám, které odměňují osvědčené postupy a přístupy přizpůsobené zvláštním potřebám**, existuje prostor pro další rychlejší snižování emisí ze zemědělství a současné zvýšení pohlcování uhlíku v odvětví zemědělství, půdy a lesů. Pokud jde o převládající emise z chovu hospodářských zvířat, doporučení získaná z práce v oblasti chovu hospodářských zvířat budou základem pro další rozvoj souboru individualizovaných opatření, která mají toto odvětví a regiony podpořit v jejich úsilí o snížení emisí. V tomto ohledu přispěje také technologický pokrok, včetně strategií krmení. Budoucí SZP v této souvislosti posoudí, jak nejlépe podpořit zemědělce při dalším snižování emisí skleníkových plynů z jejich zemědělské činnosti a chovu hospodářských zvířat.

Klíčovou úlohu při přispívání k dosažení klimatického cíle pro rok 2040 a k ochraně životního prostředí hrají také potravinářský a nápojový průmysl, jakož i maloobchodní odvětví. Měly by být zavedeny jasné politiky a pobídky s cílem využít inovační potenciál potravinového systému a biohospodářství obecně a dodávat občanům EU zdravé, cenově dostupné a udržitelné potraviny.

Pobídky k udržitelnosti

Environmentální udržitelnost se pro zemědělce stává čím dál tím více licencí na produkci. Příležitosti, které nabízí ochrana přírody a klimatu, mohou být pro evropské zemědělství **pozitivním programem**. Práce s přírodou zajišťuje odolnost zemědělství pro budoucí generace a v jejím rámci se začínají přijímat postupné kroky k čerpání finančních prostředků ze soukromého sektoru. Možnosti takového čerpání by měly být dále prozkoumány jako doplňkový zdroj příjmů navíc k podpoře z veřejných prostředků. Pokud jde o pohlcování uhlíku, uhlíkové zemědělství a ukládání uhlíku, tyto přístupy budou v EU více harmonizovány pomocí rámce pro certifikaci pohlcování uhlíku a uhlíkového zemědělství (CRCF). Větší jasnost v tomto ohledu zajistí připravované harmonizované metodiky CRCF a pravidla pro ověřování.

V posledních letech však evropské zemědělské podniky zaznamenaly **značný nárůst norem udržitelnosti, certifikací a požadavků na podávání zpráv**, které stanovily různé subjekty, organizace a instituce, a to jak veřejné, tak soukromé. Tyto různé metodiky a požadavky na podávání zpráv se dotýkají široké škály aspektů souvisejících s udržitelností a vedou k roztříštěnému prostředí, které se vyznačuje nejednotností mezi normami, nesrovnatelností iniciativ a zavádějícími signály, pokud jde o směr, kterým je třeba se ubírat. To pro zemědělce znamená vysoké transakční náklady a nejasnosti a může skrývat riziko praktik „lakování nazeleno“.

Komise v reakci na tento problém zjednoduší a zefektivní požadavky EU a kromě toho vytvoří a postupně zavede **dobrovolný systém referenčního srovnávání pro posuzování udržitelnosti v zemědělských podnicích**, což umožní současné zjednodušení a referenční srovnávání. Podobné srovnávací přístupy by mohly být vypracovány společně s celým zemědělsko-potravinářským odvětvím a také na něj rozšířeny, včetně podpory volby spotřebitelů.

Příklad referenčního srovnávání: Kompas udržitelnosti pro zemědělce

Kompas udržitelnosti by měl **fungovat jako jednotné kontaktní místo**, které **zefektivňuje podávání zpráv a snižuje administrativní zátěž** zemědělců a umožňuje jim sledovat a zaznamenávat údaje o udržitelnosti pouze jednou. Dále podpoří zemědělce v postupném zavádění udržitelnějších postupů a při získávání nových zdrojů financování. Díky snazšímu sdílení údajů budou moci lépe měřit a **srovnávat svou výkonnost v oblasti udržitelnosti a prokazovat poskytování ekosystémových služeb**. Lepší měření a podávání zpráv může pomoci koncipovat veřejné politiky **tak, aby byly přiměřené**. Tento dobrovolný systém posuzování udržitelnosti v zemědělských podnicích bude vyvinut na základě participativního přístupu „**zdola nahoru**“ **zaměřeného na zákazníky**.

Zemědělství a příroda

K zajištění toho, aby zemědělství a příroda fungovaly společně, je nutné **lepší provádění, zefektivnění a prosazování stávajících právních předpisů** a využívání pobídek a nových tržních nástrojů na podporu změn.

Zemědělci navíc potřebují pokročilejší soubor nástrojů, aby byli schopni provozovat své zemědělské podniky způsobem šetrným k přírodě a dosáhnout stanovených cílů. Tento soubor nástrojů vyžaduje dobře nastavenou kombinaci lépe cílené veřejné podpory z budoucí SZP, investic do řešení šetrných k přírodě, větších ekonomických pobídek, individualizovaného poradenství vycházejícího z pokroku v oblasti výzkumu a inovací, jakož i pružnější regulační prostředí.

Jedním z takových příkladů je ambice EU snížit používání škodlivých pesticidů. To je důležité jak pro dlouhodobou odolnost zemědělství, tak pro ochranu přírody i zdraví. Zavádění alternativ v podobě biologických přípravků nebo inovativních přípravků na ochranu rostlin představujících nízké riziko však neprobíhá stejně rychle jako stahování účinných látek z trhu EU. Pokud bude tento trend pokračovat, může to negativně ovlivnit schopnost EU zajistit produkci potravin. Komise proto pečlivě zváží jakýkoli další zákaz pesticidů – které jsou pro zemědělství a jeho životaschopnost důležité –, pokud k nim ještě nebudou k dispozici alternativy a pokud dotyčný pesticid nebude představovat hrozbu pro lidské zdraví nebo životní prostředí.

Stejně tak Komise **v roce 2025 v rámci balíčku zjednodušujících opatření ve čtvrtém čtvrtletí předloží návrh, který urychlí přístup biopesticidů** na trh EU. Návrh stanoví definici účinných látek biologické ochrany, pro členské státy zavede možnost udělit dočasná povolení pro přípravky na ochranu rostlin obsahující tyto účinné látky na dobu, kdy bude ještě probíhat jejich hodnocení, a vytvoří zrychlený postup pro jejich schvalování a povolování.

Kromě toho bude třeba dát Evropskému úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) dodatečné zdroje, aby se urychlily postupy posuzování rizik, aby tak mohl i nadále plnit hlavní roli při poskytování včasného, transparentního a nezávislého vědeckého poradenství. Tím se usnadní přístup inovativních přípravků na ochranu rostlin na trh EU a zároveň se zajistí vysoká úroveň ochrany zdraví spotřebitelů a životního prostředí.

Dnes i v budoucnu je základem zemědělství **zdravá půda**. Půda v Evropě je pod tlakem faktorů, jako je změna klimatu, úbytek biologické rozmanitosti, znečištění a v některých případech neudržitelné hospodaření s půdou. V reakci na tento tlak bude Komise podněcovat a podporovat zemědělské postupy, které zdraví půdy obnovují, udržují nebo zlepšují. Zásadní význam má i nadále trvalá podpora ekologického zemědělství a další podporu by mohly získat také jiné integrované přístupy. V tomto ohledu bude mít pro

zajištění toho, aby zemědělci mohli čerpat z nejlepších znalostí, které prospívají půdě a zemědělství, zásadní význam zavedení nezávislých a **spolehlivých poradenských služeb**.

Zemědělství je do značné míry **závislé na vodě** a vyžaduje stabilní a bezpečné zásobování vodou, aby bylo zajištěno zdraví a dobré životní podmínky plodin, hospodářských zvířat a všech forem života. S vodou však souvisí řada problematických praktik, mimo jiné její odběr a znečištění související se zemědělstvím. EU stále více zatěžuje vodní stres, neboť změna klimatu dále zhoršuje **nedostatek vody**. Nepříznivé povětrnostní jevy způsobené změnou klimatu představují pro rostlinnou výrobu, zejména v jižní Evropě, největší riziko³². Komise brzy předloží **Strategii pro vodohospodářskou odolnost**, která nastíní způsob, jakým bude Komise reagovat na naléhavou potřebu účinnějšího využívání vody, snížení znečištění vody a řešení problémů spojených s nadměrným odběrem vody z vodních zdrojů.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat zlepšení **hospodaření s živinami na úrovni zemědělských podniků** a zvýšení oběhovosti živin. Prioritou by mělo být řešení kritických míst znečištění živinami a podpora integrovaných územních přístupů. Klíčovým aspektem by bylo řízení a kontrola živin pocházejících z chovu hospodářských zvířat, které by měly za cíl omezit negativní externality, podpořit extenzifikaci v regionech s vysokou koncentrací hospodářských zvířat a propagovat oběhovost, jež může pomoci omezit používání syntetických hnojiv. Další podklady pro diskusi poskytně **hodnocení směrnice o dusičnanech, které má být provedeno na konci roku 2025**.

3.4. Hodnota potravin a podpora spravedlivých životních a pracovních podmínek v dynamických venkovských oblastech

Jídlo je pojátkem, které spojuje lidi z různých území a regionů. Propojuje zemědělce se spotřebiteli a městská centra s obyvateli venkova. Zemědělství, rybolov a produkce potravin jsou činnostmi, které sjednocují venkovské a pobřežní komunity a zároveň je utužují a jsou také základem dalších hospodářských činností. Dynamické venkovské oblasti podporují produkci kvalitních potravin, která je následně motorem jejich ekonomiky. Obnovení těchto vazeb mezi potravinami a územím a oživení venkovských oblastí bude mít zásadní význam pro budoucnost zemědělství v Evropě.

Spravedlivé životní a pracovní podmínky ve venkovských a pobřežních oblastech Evropy

Demografické problémy, zejména stárnutí populace a trend vylidňování, spolu s **nedostatečnou generační obměnou** způsobují ve většině venkovských oblastí a v mnoha pobřežních oblastech v celé Unii úbytek obyvatelstva v produktivním věku.

V důsledku geopolitického napětí jsou východní příhraniční regiony EU, které jsou nejvíce postižené útočnou válkou Ruska proti Ukrajině, venkovskými oblastmi, které jsou obzvláště zranitelné a ohrožené a potřebují zvláštní podporu. Sociálně-ekonomický úpadek a rostoucí vylidňování pro ně budou mít další bezpečnostní důsledky, přičemž tyto převážně venkovské oblasti mají strategický význam pro bezpečnost EU.

Kromě přístupu k půdě a kapitálu je nezbytným předpokladem životaschopnosti venkovských oblastí a přilákání nových pracovníků do potravinářského odvětví dostupnost lepšího vzdělávání, kvalitních pracovních míst a profesních příležitostí, jakož

³² Evropská agentura pro životní prostředí, *European Climate Risk Assessment* (Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě), 2024.

i základních zdravotních služeb, konektivity a lepší mobility. Produkce potravin a krmiv v EU je rovněž závislá na zemědělských pracovnících, kteří nezřídka pocházejí z jiných členských států EU nebo ze třetích zemí a příliš často pracují ve špatných podmínkách. Tento problém je třeba aktivně řešit ve veřejné politice, a to ve větší míře než doposud. Důležitou úlohu zde hrají sociální dialog a kolektivní vyjednávání v souladu s právními předpisy a tradicemi v jednotlivých státech.

Zemědělství je přínosné, ale také náročné povolání, které se často vyznačuje nerovnováhou mezi pracovním a soukromým životem a v mnoha případech také izolací a osamělostí, což má mnohdy vliv na **duševní zdraví**. V některých členských státech je míra sebevražd mezi zemědělci o 20 % vyšší než celostátní průměr³³. Poradenské služby SZP pro zemědělství mohou přispět ke zvyšování povědomí o duševním zdraví a pracovních úrazech prostřednictvím poradenství určeného konkrétně zemědělcům. Například irská organizace Teagasc se aktivně zasazuje o podporu duševního zdraví zemědělců a prostřednictvím svých četných aktivit zvyšuje informovanost o této problematice³⁴.

Vedle SZP mají na venkovské oblasti významný dopad politiky v řadě dalších oblastí, včetně politiky soudržnosti, které přispívají k sociální, hospodářské a územní soudržnosti v Evropě. Přínos politiky soudržnosti k hospodářské diverzifikaci a zajištění infrastruktury a souvisejících služeb může hrát ještě větší roli při pomoci venkovským oblastem, aby zůstaly atraktivním místem pro život zemědělců, jejich rodin a dalších obyvatel venkova, a při podpoře cestovního ruchu. Zejména agroturistika může zemědělcům zajistit doplňkový příjem.

Je třeba dále posilovat synergie a doplňkovost, aby byla zajištěna účinná podpora a měřitelné výsledky ve venkovských oblastech. Užší koordinace nástrojů financování s odvětvovými politikami může podpořit rozvoj venkovských oblastí prostřednictvím integrace plánování a provádění.

Komise v roce 2025 zahájí **aktualizovaný Akční plán EU pro venkov**, který bude konsolidován s projekty, iniciativami a opatřeními v rámci řady strategií EU s cílem reagovat na nové priority evropské politiky pro období po roce 2027. **Zásada ověřování dopadu na venkovské oblasti**, včetně posuzování územního dopadu, bude na úrovni EU dále uplatňována a budou na ni vyčleněny dostatečné zdroje. Kromě toho bude dále posílen **Pakt pro venkov**³⁵, který byl zahájen v roce 2021 s cílem poskytnout rámec pro spolupráci se zúčastněnými stranami, jako nástroj pro dialog a zapojení občanské společnosti a venkovských komunit – jak při podpoře provádění, tak při politických diskusích. Komise rovněž přijme další opatření **proti cílenému šíření dezinformací** ve venkovských oblastech.

Významné možnosti pro hospodářství venkovských oblastí poskytuje oběhové hospodářství, a to zejména prostřednictvím biohospodářství. Ve své Dlouhodobé vizi pro venkovské oblasti³⁶ Komise odhaduje, že další rozvoj biohospodářství povede k vytvoření 400 000 nových vysoce kvalifikovaných pracovních míst do roku 2035 a až 700 000 pracovních míst do roku 2050, a to zejména ve venkovských oblastech.

³³ Sdělení Komise o komplexním přístupu k duševnímu zdraví, COM(2023) 298 final.

³⁴ Teagasc & Mental Health Ireland, [Sowing Seeds of Support: Positive Mental Health Guidance for the Farming Community \(Zahájení podpory pro zemědělce – pokyny pro zachování duševního zdraví v zemědělské komunitě\)](#), 2024.

³⁵ [Internetové stránky komunitní platformy Paktu pro venkov | internetové stránky komunitní platformy Paktu pro venkov – k dispozici pouze v angličtině](#).

³⁶ Sdělení Komise z roku 2021: [Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU – na cestě k posílenému, propojenému, odolnému a prosperujícímu venkovu do roku 2040](#), COM(2021) 345 final.

Nástroje participativního místního rozvoje, jako je program **LEADER / komunitně vedený místní rozvoj a další formy spolupráce, jako jsou inteligentní vesnice**, které prokázaly svou účinnost, budou dále posíleny. Koncepce **funkčních venkovských oblastí** bude dále rozvíjena s cílem řešit nedostatky ve fyzické a cenové dostupnosti služeb pro venkovské občany v souladu se závazkem Komise řešit potřebu účinného „práva setrvat“ pro všechny evropské občany. To platí pro všechny venkovské oblasti, ale zejména pro odlehle oblasti a oblasti bez bezprostředního přístupu ke službám nabízeným městy. Malá a středně velká města přitom hrají důležitou úlohu při zajišťování přístupu ke službám a infrastruktuře.

Specifické vlastnosti **nejvzdálenějších regionů** vyžadují zvláštní a cílenou podporu. Komise oceňuje význam programu POSEI pro podporu zemědělců v nejvzdálenějších regionech. Výsledky probíhajícího hodnocení budou zohledněny při úvahách o tom, jak může program POSEI zajistit dlouhodobou budoucnost zemědělského odvětví v nejvzdálenějších regionech a více přispět k jejich potravinovému zabezpečení a soběstačnosti, konkurenceschopnosti a odolnosti.

S cílem přilákat do odvětví zemědělství více žen a umožnit výměnu zkušeností zřídí Komise **platformu „Ženy v zemědělství“**, která prostřednictvím činnosti svých členů posílí zapojení žen a jejich rovné příležitosti v zemědělském odvětví. Bude také sloužit jako fórum pro diskusi a výměnu osvědčených postupů.

Hodnota jídla: obnovení základní vazby mezi zemědělstvím, územím a potravinami a využití inovačního potenciálu

Vztah spotřebitelů k potravinám se v posledních desetiletích změnil. Potraviny jsou více zpracovávány, mění se stravovací návyky a dodavatelské řetězce jsou delší a složitější. Zároveň zůstává velkým problémem cenová dostupnost potravin, zejména pro domácnosti s nízkými příjmy. Přestože se vazba mezi zemědělstvím, potravinami a územím oslabila, měnící se společenské očekávání ohledně potravin vytváří pro toto odvětví příležitosti. **Je proto velmi důležité vrátit se ke kořenům a obnovit vazbu mezi potravinami, územím, sezónností, jakož i jednotlivými kulturami a místními tradicemi.**

Spotřebitelé hrají v tomto procesu změn důležitou roli. Zemědělci a rybáři čelí tlaku, aby zlepšili své environmentální chování, zatímco trhy nedokážou ocenit již dosažený pokrok a nepodporují další udržitelné postupy.

Aby spotřebitelé mohli činit informovaná rozhodnutí, **potřebují mít přístup ke spolehlivým informacím**. Komise bude i nadále prosazovat právní předpisy EU na ochranu spotřebitele, aby zabránila nekalým obchodním praktikám. Boj proti zavádějícím environmentálním tvrzením a nespolehlivému označování udržitelnosti je nezbytným předpokladem pro to, aby spotřebitelé obdrželi informace, které potřebují k tomu, aby mohli činit udržitelná rozhodnutí.

Potraviny jsou ústředním tématem každé diskuse o budoucnosti zemědělství a produkce potravin v Evropě. Jak však ukazují zkušenosti, je to zároveň **citlivá** oblast, do níž zasahují společenské a kulturní tradice. V této kapitole jsou uvedeny oblasti, v nichž **mohou opatření Unie přinést přidanou hodnotu**, aniž by byly dotčeny vnitrostátní a regionální pravomoci v oblasti zdravotní politiky a svoboda volby.

Místní orgány mají často dobré předpoklady k tomu, aby se zapojily do utváření příznivého potravinového prostředí prostřednictvím iniciativ vedených komunitou, včetně potravinových rad, jež podporují dialog o způsobech, jak zvýšit cenovou a fyzickou dostupnost zdravých a kvalitních potravin. Komise bude tyto iniciativy podporovat na vnitrostátní a regionální/místní úrovni a usnadňovat další výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy. Jedním ze způsobů, jakým může Unie pomoci, je zahájit tento dialog a interakci i na úrovni EU.

Komise proto bude každoročně pořádát dialog o potravinách s aktéry potravinového systému, včetně spotřebitelů, prvovýrobců, zástupců průmyslu, maloobchodu, orgánů veřejné správy a občanské společnosti. Tento dialog poskytne prostor pro diskusi o naléhavých otázkách, jako je změna složení potravin, shromažďování údajů o spotřebě potravin a cenová dostupnost potravin. Na podporu tohoto dialogu zahájí Komise studii o účincích konzumace tzv. ultrazpracovaných potravin.

V této souvislosti by měl **dialog o potravinách** sloužit také k podpoře výměny osvědčených postupů a sledování toho, jak se v členských státech řeší potravinová chudoba pomocí nástrojů EU a vnitrostátních nástrojů, včetně sociálních politik, školních programů a poukázek na nákup potravin pro nejzranitelnější domácnosti.

Komise dále předloží legislativní návrh na posílení úlohy **zadávání veřejných zakázek**. Přístup k zadávání veřejných zakázek by měl spočívat ve výběru nejvýhodnější nabídky, měl by odměňovat úsilí evropských zemědělců, potravinářského průmyslu a služeb v oblasti kvality a udržitelnosti a měl by poskytovat malým a středním podnikům příležitosti k účasti na veřejných zakázkách. To může poskytnout vhodné pobídky na podporu spotřeby místních sezónních produktů a potravin vyrobených podle přísných environmentálních a sociálních standardů, včetně ekologických produktů a potravin z kratších dodavatelských řetězců. V tomto ohledu má rozvoj **krátkých potravinových dodavatelských řetězců** i nadále strategický význam pro zajištění spravedlivějších cen pro zemědělce a rybáře a pro zlepšení přístupu spotřebitelů k čerstvým a sezónním produktům.

Komise dále navrhne cílený přezkum úspěšného **školního projektu EU** s cílem posílit jeho vzdělávací rozměr a přizpůsobit jej místním a regionálním potřebám a tradicím. **Propagační strategie EU** zůstane strategickým politickým nástrojem, který bude využíván ke zvyšování informovanosti spotřebitelů o zemědělských produktech, produktech rybolovu a akvakultury v EU a o režimech jakosti, včetně značky EU pro ekologické zemědělství. Komise proto bude i nadále podporovat další zavádění **zeměpisných označení**, která jsou pro evropské výrobce účinným nástrojem pro zhodnocení jejich potravin a nápojů, zachování kulinárního dědictví v členských státech a vytváření hospodářského růstu a pracovních míst ve venkovských oblastech, odkud pocházejí.

Přínos potravinářského průmyslu je zásadní pro rozvoj obchodních modelů, jež posilují všechny prvky hodnotového řetězce a zohledňují také dobré životní podmínky zemědělců, rybářů, pracovníků v odvětví a spotřebitelů. Je proto zapotřebí komplexní přístup, který by podpořil **investice do konkurenceschopnosti, inovací, odolnosti a udržitelnosti v oblasti zpracování, distribuce a prodeje potravin, a tím řešil současné nedostatky a výzvy**. Komise bude rovněž nadále aktivně podporovat zavádění a výsledky provádění **Kodexu chování EU pro odpovědné obchodní a marketingové postupy v oblasti potravin** a posoudí, zda je třeba přijmout další opatření, pokud výsledky dosažené v rámci kodexu chování nesplní očekávání. Je třeba mobilizovat

organizace na podporu podnikání, aby účinněji podporovaly malé a střední podniky činné v oblasti zpracování potravin a vytvářely virtuální inovační centra.

V tomto ohledu může vytváření sítí malých a středních podniků usnadnit Evropská platforma spolupráce mezi klastry a připravovaná platforma pro zemědělsko-potravinářskou transformaci. Tato platforma rovněž usnadní celkové provádění kodexu chování a cestu transformace zemědělsko-potravinářského průmyslového ekosystému.

Vzhledem k tomu, že pestrá a vyvážená strava může mít pozitivní vliv na životní podmínky a zdraví lidí, je důležité zintenzivnit spolupráci s členskými státy při sledování účinků některých reklamních a marketingových praktik v oblasti potravin. Zejména by měl být zkoumán jejich dopad na zdraví a pohodu nejzranitelnějších skupin spotřebitelů, jako jsou děti.

Objevily se **inovatívni technologie**, včetně potravinářských technologií, biotechnologií a biovýroby. Zachování inovačního náskoku Evropy v těchto nových technologiích je zásadní pro udržení konkurenceschopnosti odvětví a pro to, aby EU zůstala světovým lídrem v oblasti potravinářských inovací. Zároveň jsou některé potravinářské inovace v Evropě někdy vnímány jako ohrožení tradic a kultury. To vyžaduje **intenzivnější dialog** na toto téma a prohloubení znalostí, aby se zajistilo, že tyto inovace budou posuzovány inkluzivním způsobem, který zohlední také sociální, etické, hospodářské, environmentální a kulturní aspekty potravinářských inovací.

Chování spotřebitelů navíc ovlivňují nová společenská očekávání týkající se potravin, zejména pokud jde o dobré životní podmínky zvířat a původ produktů. Se správnou podporou to může zemědělcům přinést nové příležitosti. Komise bude při řešení tohoto problému úzce spolupracovat se zemědělci, subjekty zapojenými do potravinového řetězce a občanskou společností a poté **předloží návrhy na revizi stávajících právních předpisů o dobrých životních podmínkách zvířat**, včetně závazku postupně zrušit klecový chov. Tato revize bude vycházet z nejnovějších vědeckých důkazů a zohlední socioekonomický dopad na zemědělce a zemědělsko-potravinový řetězec, přičemž bude poskytovat podporu a vhodná druhově specifická období a cesty transformace. Komise proto zváží otázku cíleného označování potravin, pokud jde o **dobré životní podmínky zvířat**, aby splnila očekávání veřejnosti.

Důležitou prioritou pro nadcházející roky bude také pokračující úsilí o snížení **ztrát potravin a plýtvání potravinami**. Snížení a vyčíslení potravinových ztrát a plýtvání potravinami přinese prospěch nejen občanům EU, zemědělcům a všem ostatním účastníkům potravinového řetězce, ale zvýší také udržitelnost potravinového systému EU a přispěje k účinnějšímu využívání zdrojů a potravinovému zabezpečení.

4. VYTVOŘENÍ PŘÍZNIVÉHO PROSTŘEDÍ: VÝZKUM, INOVACE, ZNALOSTI A DOVEDNOSTI V CENTRU EVROPSKÉHO ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Digitalizace jako hnací síla dalšího pokroku v transformaci

Digitální transformace probíhá nebyvalým tempem a může přispět k rychlému zlepšení hospodářské výkonnosti, odolnosti a udržitelnosti zemědělských podniků. Pokročilé digitální technologie, včetně **umělé inteligence**, v kombinaci s daty z internetu věcí a dalších zdrojů mohou výrazně zlepšit operace, podnítit inovace a způsobit převrat ve způsobu výroby potravin, přičemž zároveň zohlední péči o životní prostředí, klima a jednotlivce. V zemědělství a dalších částech potravinového systému se však digitální

nástroje zavádějí pomalu. Mezi hlavní důvody, proč zemědělci vlnu digitalizace nevyužívají naplno, patří vnímané vysoké náklady, nedostatek digitálních dovedností a důvěry, nedostatek řešení na míru a problémy s připojením.

Prioritou bude zajištění konektivity ve venkovských oblastech, zejména těch odlehlých, při současném využití možností, které nabízejí alternativní řešení konektivity a edge computing. Velmi důležité je také investovat do příznivého prostředí, např. do **celoživotní odborné přípravy v oblasti digitálních dovedností a poradenství**, a **podporovat testování a přijímání nových řešení**, a to i kolektivně (např. prostřednictvím družstev). Je třeba dále integrovat a harmonizovat **digitální systémy**, a to jak systémy pro sběr dat zemědělci a dalšími účastníky potravinového systému, tak systémy členských států. Komise bude uplatňovat zásadu „**jednou shromáždit, vícekrát použít**“, aby snížila zátěž zemědělců spojenou s podáváním zpráv, přičemž zohlední stávající a již vyvíjené iniciativy na úrovni EU, jako je společný evropský datový prostor pro zemědělství.

V rámci řešení těchto výzev **Komise zahájí digitální strategii EU pro zemědělství**, která umožní přechod k zemědělství a potravinářskému odvětví připravenému na digitální technologie a orientovanému na budoucnost a zároveň zabráni možným problémům³⁷.

Znalosti, výzkum a inovace jako katalyzátory změn

Nové **poznatky a inovace se musí dostat k zemědělcům a dalším aktérům potravinového systému rychleji a ve větším měřítku**, s inovativními řešeními vhodnými pro použití v zemědělských podnicích a zpracovatelských zařízeních. Nezačínáme však od nuly: mise programu Horizont Evropa zaměřená na půdu pomáhá zemědělcům přejít na udržitelné postupy obhospodařování půdy a kombinuje přitom výzkum a inovace, jakož i provádění polních testů a pokusů. Toto úsilí musí pokračovat, aby bylo do roku 2050 dosaženo dobrého stavu půdy v EU.

Inovace postupují a měly by být využity. Například testování regulačních iniciativ, nových technologií nebo obchodních modelů v **sandboxu** (např. u digitálních nástrojů v zemědělství) **před jejich zavedením a zadávání veřejných zakázek na inovace** pomůže odstranit překážky, jež brání většímu počtu inovací připravených pro zemědělce.

Aby byly výsledky přizpůsobeny potřebám zemědělců, je třeba rozšířit **spoluvytváření znalostí a inovací** v místních experimentálních centrech v zemědělských podnicích za účasti zemědělců, vědců, inovátorů a podniků, např. v živých laboratořích.

Vypracování **nového strategického přístupu EU k výzkumu a inovacím s cílem zlepšit konkurenceschopnost zemědělství, lesnictví a venkovských oblastí** bude mít zásadní význam pro účinné zacílení investic, sladění budoucích priorit s vědeckým vývojem a využití nových příležitostí.

V tomto úsilí bude klíčovým předpokladem ke sdružování zdrojů, talentů a výzkumných infrastruktur další posilování stávajících partnerství v rámci veřejného sektoru a partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a inovací a plánování nových partnerství. V tomto ohledu je nezbytná užší spolupráce se Stálým výborem pro

³⁷ Barabanova, Y. a Krzysztofowicz, M., [Digital Transition: Long-term Implications for EU Farmers and Rural Communities \(Digitální transformace: dlouhodobé důsledky pro zemědělce a venkovské komunity v EU\)](#), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2023, doi:10.2760/286916, JRC134571.

zemědělský výzkum. Na celosvětové úrovni pomůže **posílení mezinárodních partnerství a spolupráce s mezinárodními organizacemi**, jako jsou FAO, WOAH, CGIAR a OECD, vyvinout inovativní řešení globálních výzev a Agendy pro udržitelný rozvoj 2030.

Inovace v oblasti šlechtění rostlin, včetně využití biotechnologických nástrojů, jako jsou nové genomické techniky (NGT), jsou klíčové pro urychlení vývoje odrůd odolných vůči změně klimatu, šetřících zdroje, bohatých na živiny a s vysokými výnosy, a přispějí tak k potravinovému zabezpečení a potravinové soběstačnosti EU. Techniky NGT mohou také produkovat mikroorganismy s příznivými účinky na zemědělskou produkci, např. snížením potřeby anorganických hnojiv.

Abychom mohli využívat výhod těchto inovací, potřebujeme v EU podpůrný regulační rámec. To zajistí rovné podmínky i pro stále větší počet třetích zemí, které své předpisy upravují nebo již upravily. Je proto obzvláště důležité dokončit legislativní postup týkající se návrhu Komise o NGT a urychleně provést příslušné právní předpisy. Komise je odhodlána úzce spolupracovat s Radou a Evropským parlamentem, aby v blízké budoucnosti našla perspektivní kompromis.

Posílení znalostních a inovačních systémů v zemědělství a podpora poradenských služeb

Nové poznatky a inovace, které jsou výsledkem výzkumných a inovačních programů EU, musí být široce dostupné a musí být zavedeny do praxe. Členské státy musí vynaložit značné úsilí na **posílení zemědělských znalostních a inovačních systémů (AKIS)** a sladit zdroje s širší škálou potřeb, kterým toto odvětví čelí, zejména s cílem lépe podporovat zemědělce při jejich přechodu k udržitelnosti. Za tímto účelem bude SZP i nadále poskytovat silnou podporu provádění strategií AKIS, jež se opírají o evropské inovační partnerství AGRI (EIP). Bude také podporovat další opatření k posílení úlohy **nezávislých a kompetentních poradců** a rozvíjet **atraktivní nabídky odborné přípravy**, které odpovídají potřebám zemědělců po celou dobu jejich profesního života a jsou zejména přizpůsobeny **měnicím se kvalifikačním potřebám** nové generace zemědělců a jejich kariérním vyhlídkám.

Nezbytným předpokladem pro přilákání nové generace talentovaných zemědělských podnikatelů a vytvoření konkurenceschopného, udržitelného a odolného zemědělského a potravinového systému bude řešení **nedostatku dovedností a nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi** v zemědělském odvětví prostřednictvím předvídavých a specializovaných investic do vysoce kvalitní odborné přípravy a poradenství. Budoucí **unie dovedností** bude novým impulsem pro strategičtější přístup k celoživotnímu učení a rozvoji dovedností v zemědělství, jež bude zahrnovat všechny skupiny, a pro co nejlepší využití dostupných nástrojů k tomu, aby se zemědělství znovu stalo atraktivní a přínosnou profesní volbou.

5. ZÁVĚR

Toto sdělení představuje úvahy Komise o budoucnosti zemědělství a potravinářství v Evropě. Evropské zemědělsko-potravinářské odvětví má mnoho silných stránek a zaujímá vedoucí postavení, pokud jde o zdraví, bezpečnost, kvalitu, udržitelnost a inovace v produkci potravin. Na těchto silných stránkách musíme stavět. V současném geopolitickém kontextu však Unie **musí intenzivněji reagovat** na problémy, s nimiž se zemědělci, rybáři, další subjekty působící na venkově, jakož i zemědělsko-potravinářské odvětví potýkají, a zároveň se musí připravit na budoucnost tím, že bude přijímat

důraznější politická opatření na podporu naší strategické autonomie a potravinové soběstačnosti, aniž by přestala sledovat své cíle v oblasti ochrany přírody a dekarbonizace. Tato politická reakce se bude odvíjet od **společné vize, jež bude tvořit rámec pro práci Komise po celé její funkční období** ve všech oblastech politiky, které mají dopad na odvětví zemědělství a potravin.

Naplnit tuto vizi nelze pouze na úrovni EU. Je potřeba, aby nové generace zemědělců, zemědělsko-potravinářských subjektů, informovaných spotřebitelů a venkovských komunit převzaly štafetu po současné generaci a začaly fungovat jako podnikatelé a aktéři, kteří se zasazují o zachování venkova, ale přitom prosazují i změny. K tomu je třeba vést intenzivnější dialog na všech úrovních správy, s orgány EU, vnitrostátními, regionálními a místními orgány a s našimi mezinárodními partnery.

Toto sdělení proto usiluje o zahájení tohoto dialogu, který má obohatit úvahy Komise o dalším postupu týkajícím se čtyř prioritních oblastí a souvisejících faktorů. Mnohá z témat v něm obsažených jsou citlivá a společnost k nim často nezaujímá jednotné stanovisko, zejména k aspektům týkajícím se potravin, hospodářských zvířat a budoucnosti SZP. Proto byly zahájeny další okruhy činností, jejichž cílem je tyto klíčové otázky rozpracovat a najít řešení v úzké spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami a tvůrci politik. Zkušenosti ukazují, že univerzální řešení nelze v tak různorodém odvětví použít, a strategický dialog tak vyzývá spíše k reakci přizpůsobené jednotlivým územím a situacím.

Komise vyzývá Evropský parlament, Radu, Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů, sociální partnery a všechny zúčastněné strany, aby aktivně přispěli k rozvoji a realizaci iniciativ uvedených v tomto sdělení.